

**BJURHOLMS
KOMMUN**

Dnr: KS24-307 003

Finanspolicy

Föreskrift

Plan

Policy

Program

Reglemente

Regler

Riktlinje

Rutin

Strategi

Taxa

Antagen av kommunfullmäktige
2024-10-28 § 36

Giltig från och med
2024-11-21

Dokumentansvarig
Ekonomichef

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
1. Syfte	3
2. Finansverksamhetens mål	3
3. Organisation och ansvarsfördelning	3
4. Borgen.....	4
5. Likviditetsförvaltning	4
5.1 Betalningsberedskap	4
5.2 Likviditetsplanering	4
5.3 Överskottslikviditet.....	4
5.3.1 Risker vid placeringar av överskottslikviditet	4
6. Skuldförvaltning.....	5
6.1 Målsättning	5
6.2 Riskhantering.....	5
6.3 Derivat	5
6.4 Finansiell leasing	5
7. Förvaltning av pensionsmedel.....	6
8. Hållbarhet inom skuldförvaltning	6
9. Rapportering	6
10. Ordlista	6

1. Syfte

Genom att fastställa syften, principer och ramar säkerställer finanspolicyn att kommunen uppfyller Kommunallag (2017:725), 11 kap § 2–4 om medelsförvaltning och riktlinjer för avsatta pensionsförpliktelser.

Finanspolicyn beslutas av kommunfullmäktige. Den syftar till att övergripande ange målsättningar, begränsning av olika finansiella risker, organisation och ansvarsfördelning samt förutsättningar för finansverksamheten inom kommunen. Med finansverksamhet avses likviditetsförvaltning och finansiering.

Syftet med denna finanspolicy för kommunen är att:

- Fastställa finansverksamhetens mål
- Fastställa ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten ska organiseras
- Fastställa ramar och riktlinjer för begränsning av de finansiella risker som förekommer i finansverksamheten
- Fastställa ramar och riktlinjer för rapportering och uppföljning av finansverksamheten

Risker ska hanteras genom medvetna beslut inom fastställda ramar, riskmandat och riktlinje för finansverksamheten.

2. Finansverksamhetens mål

Finansverksamhetens mål är att:

- Säkerställa kommunkoncernens finansieringsbehov av investeringar till låg kostnad givet en acceptabel risknivå
- Säkerställa kommunkoncernens betalningsförmåga på kort och lång sikt till låg kostnad givet en acceptabel risknivå
- Säkerställa att finansverksamheten bedrivs med god intern kontroll genom att identifiera, mäta, hantera och följa upp risker i skuldportföljen

3. Organisation och ansvarsfördelning

Nedan framgår fördelningen av ansvar mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelse. Delegering av beslutsrätt från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen framgår av kommunstyrelsens reglemente. Delegering av beslutsrätt från kommunstyrelsen till delegat framgår av kommunstyrelsens delegeringsförteckning.

Det är kommunfullmäktiges ansvar att:

- Säkerställa att finansverksamheten bedrivs i överensstämmelse med kommunallagen
- Fastställa finanspolicy
- Besluta om en maximal ram för kommunens låneskuld för kommande budgetår
- Besluta om en maximal ram för nyupplåning för kommunen för kommande budgetår

Kommunstyrelsen ska:

- När så krävs, se över och vid behov lämna förslag till kommunfullmäktige om revideringar av kommunens finanspolicy
- Säkerställa en god intern kontroll och att reglerna i kommunens finanspolicy efterlevs

4. Borgen

Utlåning eller borgensåtagande till extern part utanför kommunen ska hanteras mycket restriktivt. Beslut om utlåning och borgen fattas av kommunfullmäktige. Utlåning eller borgensåtagande ska baseras på gedigen analys. Kommunens prissättning av lån och fastställande av borgensavgift ska motsvara marknadsmässiga villkor i syfte att möta lagkrav på konkurrensneutralitet. Prissättning och borgensavgift ska vara transparent och fastställas av kommunstyrelsen.

5. Likviditetsförvaltning

Målsättningen med likviditetsförvaltningen är att kommunkoncernens likviditet alltid ska vara så stor att en god betalningsberedskap kan hållas.

Tillgängliga likvida medel definieras som:

- Kassa och bank
- Ej utnyttjade kreditlöften
- Finansiella tillgångar som kan omsättas inom tre bankdagar

5.1 Betalningsberedskap

Kommunen ska ha tillgång till likvida medel för att kunna fullgöra sina betalningsåtaganden. Kommunen bör ha likvida medel för att klara löpande utgifter under minst 30 bankdagar.

5.2 Likviditetsplanering

För att nå en effektiv likviditetshantering ska en likviditetsplanering ske. Likviditetsplaneringen skall ligga till grund för bedömning av betalningsberedskapen på kort sikt (upp till 30 bankdagar) och lång sikt, samt vara underlag för beslut om placering av likvida medel och upplåning.

5.3 Överskottslikviditet

Överskottslikviditet ska i huvudsak användas till amortering på låneskulden. Tillfällig överskottslikviditet får placeras för att erhålla högre avkastning än den avkastning som erhålls på räntebärande konton. Med tillfälligt likviditetsöverskott avses medel som inte behövs inom 12 månader.

5.3.1 Risker vid placeringar av överskottslikviditet

Ränterisk

Med ränterisk vid placering av överskottslikviditet avses risken att marknadsvärdet i en placering sjunker vid en ränteuppgång. Exponering för ränterisk uppstår om man har räntebärande skulder i portföljen.

Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk vid placering av överskottslikviditet avses risken att kommunen inte omedelbart kan omsätta en placering på marknaden.

Kreditrisk

Med kreditrisk avses att kommunen inte får tillbaka sin placering inklusive upplupen ränta på grund av att motparten får betalningssvårigheter eller går i konkurs.

Marknadsrisk

Med marknadsrisk avses risken för en negativ effekt av marknadsvärdet på

kommunens placeringar till följd av marknadsläget. Exempelvis om kommunens aktieplaceringars värde sjunker till följd av en nedgång på aktiemarknaden.

6. Skuldförvaltning

Kommunfullmäktige fattar årligen beslut om ramar för kontokrediter och långfristig upplåning i form av ramar för nyupplåning och omsättning av lån som ska gälla för det kommande budgetåret.

6.1 Målsättning

Den övergripande målsättningen för kommunens skuldförvaltning är att:

- Säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt
- Bygga en struktur som gör att skuldportföljen möter finansieringsbehovet och reducerar exponeringen mot finansiella risker, utan att ge upphov till alltför stora kostnader i förhållande till de egna förutsättningarna.

6.2 Riskhantering

Lånefinansiering medför att kommunen utsätts för finansiella risker. En viktig del av skuldförvaltningen är att på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt hantera dessa risker. Den övergripande risken som behöver hanteras i skuldförvaltningen är att en oförutsedd ökning av lånekostnaderna påverkar budgeten och det ekonomiska utfallet.

Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk avses risken att kommunen eller bolagen inte kan refinansiera sina lån när så önskas eller ta upp ny finansiering på marknaden när behov uppstår. Risken kan även uppstå om finansiering endast kan ske till ofördelaktiga villkor. Finansieringsrisken ökar om en större del av skuldportföljen förfaller vid ett eller några enstaka tillfällen.

För att begränsa finansieringsrisken ska kapitalbindningen i låneportföljen ska en jämn förfallostruktur eftersträvas.

Ränterisk

Med ränterisk avses risken att räntekostnaderna ökar vid ett stigande ränteläge, samt risken att låsa fast alltför stor del av upplåningen till hög fast ränta vid ett sjunkande ränteläge. Finansiering kan då endast ske till ofördelaktiga villkor.

Begränsning av ränterisken kan ske genom att reglera skuldportföljens ränteförfallstruktur samt genom en genomsnittlig räntebindning.

6.3 Derivat

Derivat får endast användas som säkringsinstrument. Alla derivat ska vara kopplade till en underliggande upplåning. Transaktioner får endast ske med, i förväg, godkända motparter.

6.4 Finansiell leasing

Beslut om att ingå avtal om finansiell leasing ska fattas av kommunfullmäktige. Finansiell leasing jämförs med lånefinansiering. Den riskexponering som sådana leasingavtal medför bör beaktas inom ramen för skuldförvaltningen. Vid beslut om finansiell leasing ska effektiv skuldförvaltning tillämpas där alternativen utvärderas och redogörs för på ett väl underbyggt och systematiskt vis.

7. Förvaltning av pensionsmedel

Enligt Kommunallag (2017:725), 11 kap § 3 ska kommunfullmäktige besluta om förvaltningen av medel avsatta för pensionsförpliktelser där det ska anges hur medlen förvaltas när detta är aktuellt. Tillåten risk vid placering av medlen ska då fastställas. Det ska också anges hur uppföljning och kontroll av förvaltningen ska ske. Kommunens pensionsåtaganden redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Enligt lag om kommunal redovisning och bokföring ska förpliktelser att betala ut pensionsförmåner som intjänats före år 1998 inte tas upp som skuld eller avsättning och utbetalning av pensionsförmåner som intjänats före år 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Medel för att betala pensionsförpliktelser vartefter de förfaller säkras genom att ha en god planering för framtida pensionsutbetalningar. Uppföljning och rapportering av förvaltning av pensionsmedel sker i årsredovisningen.

8. Hållbarhet inom skuldförvaltning

Finansförvaltningen ska understödja kommunens beslutade inriktning för hållbarhetsarbetet inom dimensionerna miljö och klimat, social hållbarhet och ekonomisk hållbarhet. Kommunen ska ha kunskap kring om projekten i investeringsportföljen har förutsättningar att bli föremål för hållbar finansiering, exempelvis i form av s.k. hållbara lån (så som gröna lån och sociala lån), och där så är möjligt eftersträva att välja en sådan finansiering.

9. Rapportering

Kommunstyrelsen ska minst två gånger per år, vid delårs- och årsbokslut, lämna en rapport till kommunfullmäktige avseende kommunens finansverksamhet. Rapporten ska innehålla följande uppgifter:

- Aktuell likviditetssituation
- Skuldportföljens volym, instrument och motparter
- Skuldportföljens kapitalbindning i förhållande till målvärdet
- Skuldportföljens räntebindning i förhållande till målvärdet
- Kommunens borgensåtaganden fördelade på respektive motpart
- Skuldportföljens genomsnittliga räntesats för innevarande år
- Prognosticerade räntekostnader i förhållande till budget för innevarande år och kommande kalenderår
- Eventuella avsteg från finanspolicyn

10. Ordlista

Skuldportfölj:

All upplåning, inklusive finansiell leasing och eventuella finansiella derivat som är kopplade till upplåningen.

Räntebindning:

Tidsperiod under vilken räntan på upplåningen och räntesäkringsinstrumenten är fast. Den genomsnittliga räntebindningen är ett mått på skuldportföljens känslighet för ränterisk. Ett lägre tal indikerar att räntan i skuldportföljen, i genomsnitt, justeras mer frekvent och därför har en högre risk.

Kapitalbindning:

Återstående löptid på upplåningen. Den genomsnittliga är ett mått på skuldportföljens känslighet för finansieringsrisk. Ett lägre tal indikerar att skuldportföljen, i genomsnitt, omsätts mer frekvent och därför har en högre risk.

Räntesäkringsinstrument:

Instrument där två parter förbinder sig att byta ränteflöden under en förutbestämd tidsperiod. Kommuner och regioner använder i huvudsak räntesäkringsinstrument för att binda räntan, dvs. betala en fast ränta under den förutbestämda tidsperioden och erhålla en rörlig ränta från motparten. Det rörliga ränteflödet i ett räntesäkringsinstrument utgörs ofta av 3M STIBOR, vilket innebär att räntan som erhålls i upplägget mellan parterna ändras var tredje månad.

Likviditetsrisk:

Risken för att inte ha tillräcklig betalningsberedskap för att kunna möta planerade och/eller oförutsedda utgifter. Med god betalningsberedskap avses att alltid ha tillgängliga likvida medel motsvarande ca en månads löpande utgifter för innevarande budgetår.

Finansieringsrisk eller refinansieringsrisk:

Risken för att vid varje givet tillfälle inte få tillgång till nödvändig finansiering för befintliga eller nya lån eller att refinansiering endast kan ske med kraftigt ökade kostnader som följd. Finansieringsrisken ökar om en större del av skuldportföljen förfaller vid ett eller några enstaka tillfällen.

Ränterisk:

Risken för att förändringar i räntenivån påverkar negativt genom ökade räntekostnader. Ränterisken uppstår då räntan på olika löptider, avkastningskurvan, rör sig från en given nivå. Exponering för ränterisk uppstår om man har räntebärande skulder i portföljen.

Valutakursrisk:

Risken för ökade lånekostnader till följd av valutakursförändringar. De flesta kommuner och regioner finansierar sig uteslutande i svenska kronor. Detta gör att skuldportföljen inte är exponerad mot valutarisk. Ett fåtal finansierar sig dock även i andra valutor än svenska kronor. I dessa fall uppstår valutarisker.

Motpartsrisk:

Risken att en motpart inte kan fullfölja sina åtaganden på utsatt tid eller med hela det belopp som fordran avser. Motpartsrisk inom ramen för skuldförvaltningen uppstår då kommunen eller regionen ingår derivatkontrakt.

Under finanskrisen 2007–2008 drabbades många aktörer av förluster relaterade till motpartsexponeringar. Efter krisen har därför regleringar på detta område förstärkts och banker och kreditinstitut måste i större utsträckning än tidigare utbyta säkerheter för att reglera motpartsrisken. För kommuner och regioner finns inga sådana krav, och det är därför viktigt att vara medveten om att användningen av derivat medför motpartsrisk.

Operativ risk:

Risk för förlust/skada som uppstår till följd av att till exempel interna processer eller rutiner inte är ändamålsenliga eller är felaktiga, mänskliga fel, felaktiga system eller brister i legal hantering. Operativa risker ska minskas genom en väl anpassad intern organisation och god intern kontroll.

Finansiell leasing:

Har karaktären av ett avbetalningsköp. Formellt finns äganderätten kvar hos leasinggivaren så länge avtalet löper medan de ekonomiska riskerna och fördelarna förs över till leasingtagaren. Efter avtalsperiodens slut har leasingtagaren möjlighet att bli ägare genom att köpa loss produkten för ett restvärde.